

Barraca de vinya

El Pont de Vilomara i Rocafort

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Torrent de les Arcades
Alçada: 339

Coordenades:

Latitud: 41.69208
Longitud: 1.90631
UTM Est (X): 408987
UTM Nord (Y): 4616167

Classificació

Número de fitxa 08182 - 99
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Contemporani Popular
Segle XIX

Estat de conservació Regular

Notes de conservació: S'observen algunes consolidacions als brancals i alguna zona més de l'interior de la barraca feta amb morter de calç. Però malgrat el seu bon aspecte, cal protegir la clau de la volta i afegir alguna llosa del voladís perquè amb la pluja i el vent la terra i el pedruscall del cobriment no es desprenguin irremediablement. L'exemple més flagrant és la manca de la llosa del damunt mateix de la llinda que està provocant una erosió i filtració d'aigua important que sino es repara acabarà per malmetre-la.

Protecció Inexistent

Accés Fàcil

Ús actual: Sense ús

Titularitat Privada

Titular: 08181A014000030000OI

Autoria de la fitxa Jordi Montlló Bolart i Laura Bosch

Descripció

Barraca de pedra seca situada en un revolt a tocar del camí, que baixa de la Serra de Puig Gili cap a la Casa Nova de Sant Jaume. Per sobre de la feixa hi ha un bosc jove, molt espès de pi blanc (*Pinus halepensis*) amb brolla de romaní i cirerer d'arboç.

Està recolzada al pendent natural del terreny. És de planta quadrada i mesura 4,50 metres de costat (mides preses a l'exterior). La coberta és de lloses per aproximació de filades, amb la clau de volta visible per on hi entra la llum degut a la pèrdua progressiva del cobriment exterior. El voladís es conserva força bé. El gruix dels murs és de 70 cm. Els brancals o muntants són rectes amb les pedres ben desbastades i lleugerament escairades. La porta d'entrada està situada al costat esquerre de la façana; mesura 1,46 metres d'alçada per 0,90 metres d'amplada màxima. Té dues llindes planes. A la situada a l'exterior, s'hi observa una data gravada en mal estat de conservació, que sembla indicar l'any 1898. Al seu interior hi ha tres tinells molt ben realitzats, amb brancals, llinda i pedrís de 50 cm de costat i profunditat cadascun. La barraca està orientada al sud.

Observacions:

Barraca inventariada per l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra amb el codi 10490

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. Al Pont de Vilomara i Rocafort aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya. Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de

pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.

SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.

SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.

SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.

SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.

Enllaços d'interès:

<http://wikipedra.catpaisatge.net/>

